

درس پانزدهم

سربازان شیطان

مزدوران شیطان

4 - مزدوران و سربازان شیطان را نام ببرید؟ عجله - تنبلی

سال گذشته در درس علوم با میکروب‌ها، چگونگی ورود آنها به بدن و نیز با راه‌های پیشگیری و مقابله با آنها آشنا شدیم.

دیدیم که میکروب‌ها با به خطر انداختن سلامتی ما، قدرت و کارایی بدن را کاهش می‌دهند. همچنین یاد گرفتیم که گویچه (گلبول)‌های سفید وظیفه مبارزه با میکروب‌ها و نابود کردن آنها را دارند.

بنابراین جسم ما به وسیله میکروب‌ها تهدید می‌شود، و در صورت رعایت نکردن بهداشت، یا عدم پرهیز از غذاهای نامناسب و آلوده، به انواع بیماری دچار می‌شود.

حال، به نظر شما اخلاق و روح ما نیز در معرض ابتلا به میکروب‌ها و آلودگی‌ها قرار دارد؟ آیا در این دنیا چیزهایی هست که سلامتی اخلاقی ما را تهدید کند؟

واقعیت این است که اخلاق ما نیز به وسیله برخی رفتارها و عادت‌های ناپسند تهدید می‌شود. رفتارهایی همچون دروغ‌گویی، تنبلی، غیبت، ناسزا گفتن و... همانند میکروب به جان اخلاق ما می‌افتد و اگر دیر بجنبیم و با این عادت‌ها و رفتارهای نادرست مبارزه نکنیم ممکن است زندگی خود را تباه نماییم و به بهشت زیبای خداوند نرسیم. کسی که مبتلا به اخلاق‌های ناپسند می‌شود در واقع مریض است و باید برای مداوای خود چاره‌اندیشی کند.

5 - عامل اصلی انتشار میکروب های اخلاقی چیست؟ چرا؟

عامل اصلی انتشار میکروب‌های اخلاقی **شیطان** است. شیطان به وسیله آنها به درون روح ما نفوذ می‌کند و در صورت مقابله نکردن، ما را در دست یافتن به رستگاری و بهشت جاویدان شکست می‌دهد.

حال برای چند لحظه به خودت فکر کن، چگونه فردی هستی؟ راست‌گو؟ امانت‌دار؟ کوشا؟ و... یا بداخلاق؟ بددهن؟ عجول؟ بی‌حال؟ دروغ‌گو؟ و... فکر می‌کنی کدام یک از این ویژگی‌ها، میکروب‌های نفوذی شیطان هستند؟ کدام یک از این رفتارها همچون گویچه (گلبول) سفید، محافظ اخلاق شما هستند؟ تاکنون چقدر توانسته‌ای با این میکروب‌ها مبارزه کنی و خودت را در برابر آنها مقاوم کنی؟ این درس به معرفی برخی از رفتارها و عادت‌های ناپسند می‌پردازد که به دنبال آسیب زدن به اخلاق نیکوی شما هستند.

۱- عجله

گاهی در حالی که خیلی عجله داریم، دنبال چیزی می‌گردیم؛ در چنین شرایطی حتی اگر آن چیز در کنار ما هم باشد، معمولاً نمی‌توانیم آن را پیدا کنیم. می‌دانید چرا؟

جواب سوال 1 کتاب

وقتی دچار شتاب‌زدگی می‌شویم، نمی‌توانیم خوب فکر کنیم و به همین دلیل از تصمیم‌گیری صحیح باز می‌مانیم و هر تصمیمی می‌تواند یک اشتباه بزرگ باشد.

حضرت علی علیه‌السلام می‌فرماید: 6 - طبق بیان امام علی (ع) پیشیمانی چه انسانی از همه ی مردم بیشتر است؟ چرا؟

پشیمانی انسان عجول از همه مردم بیشتر است؛ زیرا عقل او وقتی

به کمکش می‌آید که دیگر کار از کار گذشته باشد.^۱

7 - وقتی کسی کاری را با عجله و بدون دقت انجام دهد چه نتیجه ای دارد؟

انسان عجول با مشکل دیگری به نام دوباره کاری نیز روبه‌رو است؛ زیرا کاری که با عجله و بدون دقت انجام می‌دهد، بی‌نتیجه خواهد بود و دوباره مجبور است وقت و نیروی خود را صرف انجام درست همان کار کند.

اندیشه؛ راه درمان

مردی نزد پیامبر صلی الله علیه وآله آمد و گفت ای رسول خدا، به من اندرزی دهید.

- اگر تو را اندرز دهم به آن عمل می‌کنی؟

- بله.

- آیا واقعاً عمل می‌کنی؟

اندیشه کردن
فکر کردن به نتیجه و عاقبت

* دو راه مقابله با عجله و شتاب زدگی: >

- بله.

وقتی این پرسش و پاسخ برای سومین بار تکرار شد،

پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله فرمود: 8 - پیامبر (ص) در مورد تصمیم‌گیری درست چه فرموده اند؟

هرگاه تصمیم‌گرفتی کاری کنی، اول به نتیجه و عاقبت آن خوب

بیندیش. اگر دیدی نتیجه خوبی دارد، به تصمیمت عمل کن و اگر دیدی

نتیجه‌اش تباهی و بدی است، از آن صرف‌نظر کن.

حال آیا عجله و شتاب همیشه و در همه حال ناپسند است؟ آیا مواردی هست که عجله در آنها خوب باشد؟

9 - چه زمان هایی عجله کردن خوب است؟ مثال بزنید.

انسانی را تصور کنید که می‌خواهد پولی را به عنوان صدقه به مستمندی بدهد. اگر او بعد از تصمیمش، فوراً این کار را نکند، شیطان به سراغش می‌آید و با بزرگ نشان دادن آن صدقه در ذهنش، او را قانع می‌کند که خودش به آن پول احتیاج بیشتری دارد و الان وقت این کار نیست و...

و یا وقتی صدای اذان را می‌شنویم، بهترین کار این است که کارهای دیگر را متوقف کنیم و به نماز بایستیم؛ زیرا اگر نمازمان را برای انجام کارهای دیگر به تأخیر بیندازیم، شیطان به طمع می‌افتد و ما را به کارهای دیگر مشغول می‌کند و همین‌طور کارهای دیگر و کارهای بعدی... .

به همین دلیل است که در انجام کارهای نیک هرگز نباید تأخیر و کوتاهی کنیم؛ بلکه باید در اولین فرصت آنها را به انجام برسانیم.

10 - در انجام چه کارهایی نباید تأخیر و کوتاهی کنیم؟ در انجام کارهای نیک، باید در اولین فرصت آنها را انجام دهیم.

توضیح دهید در هریک از موارد زیر عجله و شتاب چه نتایج خوب یا بدی را به دنبال دارد؟

باعث می‌شود که پاسخ سوالات را درست و کامل ننویسیم.	پاسخ به سؤالات امتحانی
باعث می‌شود که هدف‌ها را خوب نشناسیم و بدون برنامه ریزی و با عجله به نتیجه خوب نمی‌رسیم.	تصمیم‌گیری در کارها
احتمال تصادف و صدمه دیدن برای ما وجود دارد.	عبور از خیابان

۲- تنبلی

یکی دیگر از آفت‌های اخلاق که در قلعه روح انسان نفوذ می‌کند، تنبلی و سستی است.

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید :

11 - امام صادق (ع) در مورد تنبلی چه می‌فرمایند؟

از تنبلی و بی‌حالی به شدت پرهیز؛ زیرا که این دو، هم دنیا را از تو خواهند گرفت و هم آخرت را. (جواب سوال 3 کتاب

انسان تنبل مانند همه، از نعمت‌های ارزشمند خداوند برخوردار است؛ اما بدون اینکه برای هدف درستی تلاش کند، عمر، سلامتی و بقیه نعمت‌هایش را بیهوده هدر می‌دهد و از آنها

کمر استفاده می‌کند. او نمازش را به موقع نمی‌خواند، در درس خواندن کوتاهی می‌کند، در کارهای خانه به خانواده‌اش کمک نمی‌کند، و به نظافت و پاکیزگی کمتر اهمیت می‌دهد و با بی‌نظمی و بی‌حالی، همواره اطرافیانش را به زحمت می‌اندازد.

12 - چهار راه درمان با تنبلی را نام ببرید؟ آینده‌نگری - دوستی با انسان‌های کوشا - تصمیم قاطع - برنامه‌ریزی

راه درمان

برای درمان تنبلی چند کار می‌توان انجام داد:

الف) آینده‌نگری: گاهی ما برخی کارها را انجام نمی‌دهیم، فقط به این دلیل که کمی سخت است و

برایمان زحمت دارد. اما آیا تا به حال فکر کرده‌ایم که چنین رفتاری، چه آینده‌ای را برای ما به همراه دارد؟

ما می‌توانیم درس نخوانیم و وقتمان را فقط با بازی و تفریح بگذرانیم، اما در آینده به دلیل نداشتن کار

یا موقعیت مناسب، همیشه در اندوه و حسرت گذشته باشیم.

امیر مؤمنان علیه‌السلام می‌فرماید: 13 - سخن امام علی (ع) در مورد آینده‌نگری را بنویسید؟

هر کس امروز در کارش کوتاهی و سستی کند در آینده به غم و اندوه

مبتلا می‌شود.^۱

14 - چگونه دوستی با انسان‌های کوشا در مبارزه با تنبلی نقش دارد؟

ب) دوستی با انسان‌های کوشا: همراهی دوستان کوشا و دیدن سعی و تلاش آنها انگیزه بیشتری

برای کار و فعالیت ایجاد می‌کند. همچنین مطالعه زندگی انسان‌های موفق که به دلیل سعی و تلاششان در طول

تاریخ درخشیده‌اند، می‌تواند انگیزه ما را برای تلاش بیشتر دو چندان کند.

15 - چگونه تصمیم قاطع در مبارزه با تنبلی نقش دارد؟

ج) تصمیم قاطع: گاهی ما به جای اینکه دست به کار شویم و کاری را انجام دهیم، خیال‌پردازی

می‌کنیم و فقط می‌گوییم ای کاش این‌طور بشود یا چه می‌شد این‌طور می‌شد و... .

اما با آرزو و کاشکی و خیال، کارها انجام نمی‌شوند؛ بلکه این خودمانیم که باید به جای امروز و فردا

کردن، یک تصمیم جدی بگیریم و با توکل بر خداوند از همین امروز دست به کار شویم. امروز همان فردایی

است که دیروز به انتظارش نشسته بودی. به فرموده امام علی علیه‌السلام:

16 - به فرموده‌ی امام علی (ع) راه درمان تنبلی چیست؟

و جدی است.^۲

د) برنامه‌ریزی: یکی از گام‌های

اساسی مبارزه با تنبلی، برنامه‌ریزی است.

۱- نهج البلاغه، حکمت ۲۳۳

۲- غررالحکم، ص ۶۷۴

برای برنامه‌ریزی، پیش از هر چیز، باید ببینیم کارهایی که در یک شبانه‌روز باید انجام دهیم چیست؟ آنها را در برگه‌ای یادداشت کنیم. سپس کارهای مهم را از بقیه کارها جدا کنیم. واضح است که باید اول کارهای مهم‌تر را انجام داد و اگر وقتی باقی ماند به کارهای دیگر مشغول شد. به این اصل مهم برنامه‌ریزی **اولویت‌بندی** گفته می‌شود.

به این روایات توجه کنید :

۱- شما نمی‌توانید به همه کارها، با هم بپردازید، بنابراین وقت خود را به کارهای مهم‌تر اختصاص دهید.^۱

۲- هر کاری که برای انجام آن، وقتی را معین نکنی دچار تأخیر خواهد شد.^۲

۳- کسی که خودش را به حسابرسی از خود عادت دهد، در انجام کارهایش سست نخواهد شد.^۳

۴- کار اندکی که پیوسته انجام شود، بهتر از کارهای بسیاری است که گاهی انجام شوند و گاهی نشوند.^۴

در این روایات به اصول برنامه‌ریزی اشاره شده است. با کمک درس «زمان را چگونه مدیریت کنیم» کتاب «تفکر و سبک زندگی» این اصول را استخراج کنید.

اصل اول: **الویت‌بندی**

اصل دوم: **در نظر گرفتن وقت و زمان**

اصل سوم: **استواری در کارها و رضایت خداوند**

اصل چهارم: **تداوم در انجام کارها**

خودت را امتحان کن

- ۱- چرا انسان عجزول نمی‌تواند تصمیم‌های درستی بگیرد؟
- ۲- دو راه مقابله با عجله و شتاب‌زدگی را بنویسید. **اول**: اندیشه کردن
- ۳- توضیح دهید شخص تنبل چگونه دنیا و آخرت خود را از دست می‌دهد؟ **دوم**: فکر کردن به نتیجه و عاقبت آن کار

۳ و ۴- غررا الحکم.

۲- نهج البلاغه، حکمت ۲۸۵.

۱- شرح نهج البلاغه، ج ۲۰، ص ۳۱۴.